

על תכניות לעידוד תעסוקה בעקבות מלחמת "חרבות ברזל" לכלול את מבקשי המקלט והפליטים החיים בישראל

נייר עמדה

נובמבר 2023

החברה הישראלית כולה נמצאת באחד הרגעים הקשים שידענו, ובתוך כך עולה ביתר שאת הצורך בידיים עובדות לענפי החקלאות, הבניין, התעשייה ועוד, במקום מהגרי העבודה ועובדים פלסטינים אשר אינם עובדים עוד בישראל. ב-8 בנובמבר פורסמה [התוכנית לעידוד תעסוקה](#) - מלחמת חרבות ברזל, שמטרתה לתמוך בגיוס מהיר של עובדים בענפים שאיבדו מספר רב של עובדים ושתעודד חזרה של עובדים מפונים למקומות עבודתם הקבועים. למרות שכיום חיים בישראל כ-24,000 מבקשי מקלט מאפריקה, כדין, מוגנים מפני הרחקה, וכן כמה אלפי אזרחי אוקראינה הנמצאים כאן כבר כמעט שנתיים, וחלקם יוכלו וירצו לעבוד במשרות הפנויות בתחומים הזקוקים לעובדים בדחיפות, ולמרות שחלק מהאוכלוסייה מתגורר ביישובי עימות ונפגע מהמלחמה, תוכנית התמריצים אינה כוללת אותם.

המתקפה הברוטאלית של חמאס בשבת ה-7.10.2023 נגד אזרחים חפים מפשע ומלחמת חרבות ברזל שפרצה בעקבותיה לא הבדילו בין אוכלוסיות וגם בקרב הפליטים ומבקשי המקלט יש הרואים, נפגעים ונעדרים. יש קהילות פליטים ומבקשי מקלט שחיות באזורי הלחימה בשדרות, באשקלון, בנתיבות ועוד. קהילות אלה מתמודדות עם טראומה ועוני ולרוב שוכרות דירות באזורים מוחלשים, בדירות ישנות וצפופות וללא ממ"ד או מקלט קרוב דיו. חלק מהאוכלוסייה התפנה וכרגע אין לו אופק תעסוקתי במקום מגוריו החדש.

בחלוף חודש וחצי אל תוך המלחמה, אנחנו מקבלים עוד ועוד פניות של פליטים ומבקשי מקלט, מרחבי הארץ, המעידות על כך שהמצוקה הכלכלית גוברת: רבים איבדו את מקומות העבודה בין אם משום שהמעסיק סגר את בית העסק בגלל המלחמה, בין אם משום שהוצאו לחל"ת או פוטרו בגלל המצב ובין אם משום שנאלצו לעזוב את ביתם ועבודתם באזורי עימות.

נוסף על כך, לפליטים ומבקשי מקלט שאיבדו את מקומות העבודה שלהם במסעדות, קניונים ומקומות אחרים, אין רשת ביטחון ממסדית להישען עליה משום שהם אינם זכאים לקצבאות ביטוח לאומי (לרבות דמי אבטלה וקצבת הבטחת הכנסה), ביטוח בריאות ממלכתי ומרבית שירותי הרווחה. עבורם, אובדן מקום העבודה משמעו לא רק היעדר פרנסה אלא גם אובדן ביטוח הבריאות שמעסיקים מחויבים לבטח בו עובדים חסרי מעמד תושב.

מכאן, עולה וגובר החשש כי ללא תעסוקה הזמינה לקהילות הפליטים ומבקשי המקלט, הם ייקלעו בקרוב למשבר הומניטרי חמור, כפי שקרה בתקופת הקורונה. רבים מהם מבקשים כבר עכשיו סיוע כלכלי כדי שיוכלו לעמוד בתשלום שכר הדירה החודשי, ומביעים מצוקה רבה שמא לא יעמדו בתשלומים.

במקום הגירה נוספת של ידיים עובדות מחו"ל – של אנשים שאינם מכירים את ישראל והמצב הביטחוני בה – טוב יהיה להכשיר ולתמרץ את מי שמשוועים כבר עכשיו לעבודה ופרנסה, חלקם נמצאים בישראל כבר כ-15 שנה, מכירים על בשרם את המצב הביטחוני, נפגעו מהמלחמה, ושותפים אמיתיים לצער, לזעזוע ולכאב של השבת השחורה שפקדה את כולנו ב-7.10.

המענה המיידי הנדרש לענפים החסרים בידיים עובדות, עולה בקנה אחד עם הצעתנו לאפשר לפליטים ומבקשי המקלט, שזמינים להשתלב באופן מיידי לעבודה ומעוניינים בכך להיכלל בתוכניות עידוד התעסוקה [המתגבשות](#) בימים אלה.

כשם שהמלחמה לא מבחינה בין הקהילות השונות החיות בקרבנו (כפי **שעולה** גם מההתגייסות המידית של פליטים לטובת המאמץ המלחמתי-אזרחי), כך גם ראוי שכל תוכנית לעידוד תעסוקה תכלול את מבקשי המקלט והפליטים שחיים כאן - לטובתם ולטובת החברה הישראלית כולה.

לפרטים נוספים:

גלעד פלומבו, פורום ארגוני הפליטים ומבקשי המקלט בישראל,

Gilad@assaf.org.il , 054-3065760